

1. Нека је дата кружница k и тачка A ван ње. Наћи ГМТ тежишта троуглова $\triangle ABC$ када се тачке B и C крећу по k .
2. Конструисати троугао ако је дата једна његова симетрална дуж, и дужи на које она дели одговарајућу страну тог троугла.
3. Дат је оштроугли троугао $\triangle ABC$ и његова описана кружница k . Нека тангента на k у тачки A сече праву $p(B,C)$ у P . Нека је M средиште дужи AP , и нека је тачка R други пресек праве $p(M,B)$ и кружнице k . Ако је S други пресек праве $p(P,R)$ и кружнице k , доказати да је $CS \parallel AP$.

Једна идеја: Најпре показати сличност троуглова $\triangle MRP$ и $\triangle MPB$ користећи потенцију из тачке M , и затим доказати тврђење задатка.

Упутства за решења

1. Нека је l кружница са пречником OA , где је O центар кружнице k . Означимо са $\kappa = \text{Int } k \setminus (l \cap O)$, односно унутрашњост кружнице k којој су одузете све тачке које припадају кружници l сем тачке O . Тражено ГМТ је $\kappa' = h_A^{\frac{3}{2}}(\kappa)$.

Уочимо најпре да за тачку $X \neq O$ унутрашности кружнице k важи $\angle AXO = 90^\circ$ ако $X \in l$. Ово за $X \neq O$ повлачи следеће: темена тетиве кружнице k су колинеарна са A ако $X \in l$. (Наравно, једина таква тетива кружнице k је она која је нормална на пречник који садржи тачку X .) Докажимо сада да је κ' тражено ГМТ.

Ако је $\triangle ABC$ троугао такав да $B, C \in k$, онда је на основу горњих разматрања јасно да средиште A_1 дужи BC припада κ , а пошто тежиште троугла дели тежишну дуж у односу $2:1$, онда тежиште троугла припада κ' . Овим је једна инклузија доказана.

Нека сада $T \in \kappa'$. Нека је $A_1 = h_A^{\frac{3}{2}}(T)$. Пошто $A_1 \in \kappa$, на основу разматрања из другог пасуса следи да постоји тетива BC кружнице k којој је A_1 средиште, и тако да је T тежиште троугла $\triangle ABC$. Овим је доказана и друга инклузија.

2. Дати троугао се конструише тако што се најпре конструишу тачке $A - C_1 - B$, где су AC_1 и C_1B дужи на које симетрална дуж CC_1 дели страну AB . Затим се конструише Аполонијева кружница (уколико C_1 није средиште AB , а у том случају се овакав троугао лако конструише) која садржи све тачке X такве да је $|AX| : |XB| = |AC_1| : |C_1B|$. Потом се тачка C добија као пресек Аполонијеве кружнице, и кружнице са центром у C_1 и полупречником подударним симетралној дужи. Овакав троугао постоји ако је симетрална дуж краћа од пречника Аполонијеве кружнице. У том случају овај троугао је јединствено одређен.

3. На основу потенције из тачке M на кружницу k следи:

$$|MP|^2 = |MA|^2 = |MR| \cdot |MB|, \text{ што повлачи}$$

$$\frac{|MP|}{|MR|} = \frac{|MB|}{|MR|},$$

Пошто је $\angle PMR = \angle BMP$ и $\frac{|MP|}{|MR|} = \frac{|MB|}{|MR|}$, следи $\triangle PMR \sim \triangle BMP$, па је $\angle MPR = \angle MBP$. Онда следи:

$$\angle APS = \angle MPR = \angle MBP = \angle RBC = \angle RSC = \angle PSC$$

пошто су $\angle RBC$ и $\angle RSC$ периферијски углови над истом тетивом. Одавде следи $AP \parallel CS$.

Колоквијум 2

1.6.2017.

Основи геометрије 2

Професор: Војислав Петровић

Асистенти: Владо Уљаревић и Самир Захировић

- Доказати да равнострани тетраедар има све подударне тежишне дужи.
- Дужи AB и CD се секу у тачки O под правим углом. Над дужима OA , OB , OC и OD , као над пречницима, конструисане су кружнице. Доказати да су пресечне тачке (различите од O) поменутих кружница концикличне.
Једна идеја: Посматрати инверзију са погодном одабраним центром и произвољним полупречником.
- У кружном ПМХП конструисати Сакеријев четвороугао $ABCD$ ($\angle A \cong \angle B \cong d$) тако да његово теме A лежи у центру апсолуте.

Упутства за решења

- На основу задатка са вежби знамо да се све четири тежишне дужи тетраедра секу у једној тачки - тежишту тог тетраедра. Нека је $ABCD$ тетраедар, и нека су T_A и T_B тежишта страна $\triangle BCD$ и $\triangle ACD$, редом, и нека је T тежиште тетраедра $ABCD$ (и важи $[AT_A] \cap [BT_B] = \{T\}$). Нека је E средшиште ивице CD . Очигледно важи $A-T_B-E$ и $B-T_A-E$, па су A , B , T_A , T_B , E . Пошто је $|AT_B| = \frac{2}{3}|AE| = \frac{2}{3}|BE| = |BT_A|$, онда је $ABT_A T_B$ једнакокраки трапез. Следи $|AT_A| = |BT_B|$. Аналогно се доказује и једнакост за преостале тежишне дужи тетраедра.
- Означимо са k_1, k_2, k_3 и k_4 кружнице над пречницима OA, OB, OC и OD , редом. Нека је $k_1 \cap k_3 = \{O, P\}$, $k_2 \cap k_3 = \{O, Q\}$, $k_2 \cap k_4 = \{O, R\}$ и $k_1 \cap k_4 = \{O, S\}$. Доказујемо да су тачке P, Q, R и S концикличне. Користимо инверзију i_O произвољног полупречника, при чему ћемо са звездицама означавати слике објеката. Праве $p(A, B)$ и $p(C, D)$ остају фиксне јер пролазе кроз центар инверзије. Приметимо да је $k_1^* \parallel p(C, D) \parallel k_2^*$ је кружнице k_1 и k_3 пролазе кроз центар инверзије O и додирују $p(C, D)$ у O . Аналогно, $k_3^* \parallel p(A, B) \parallel k_4^*$. С обзиром да је $p(A, B) \perp p(C, D)$ следи да је $k_1^*, k_2^* \perp p(A, B)$ и $k_3^*, k_4^* \perp p(C, D)$. Другим речима, четвороугао $P^* Q^* R^* S^*$ је правоугаоник. Дакле, тачке P^*, Q^*, R^* и S^* су концикличне, па како та кружница (на којој леже) не пролази кроз O следи да су и P, Q, R и S концикличне.

Додатни коментар: Задатак се могао решити и применом инверзије са центром у некој од поменутих тачака пресека. Такође, могуће је решити задатак без инверзије. Наиме, лако се доказује да тачке P, Q, R и S леже на страницама четвороугла $ACBD$, па се уочавањем неколико тетивних четвороуглова на слици и рутинским израчунавањем углова може добити тражени резултат.

- Конструисати два међусобно нормална пречника r_1 и r_2 апсолуте a . Нека је центар апсолуте A , и нека је тачка B произвољна тачка на r_1 различита од A , и нека је D произвољна тачка на r_2 различита од A . Конструисамо h -праву нормалну на r_1 која садржи тачку B (она се добија конструисањем кружнице са пречником BB' , где је $B' = i_a(B)$). Конструисамо h -симетралу h -дужи AB s (јасно је да је s еуклидски кружни лук). Нека је $C = i_s(D)$. Конструисамо још h -дужи BC

и CD . Пошто је BC h -осносиметрична слика дужи AD , јасно је $ABCD$ Сакеријев четвороугао.

Додатни коментар: Приметимо да смо могли и да избегнемо конструисање h -симетрале дужи AB . Уместо тога могли смо на r_1 произвољно да одаберемо тачке S на r_1 и D на r_2 различите од A , и затим да конструисамо h -нормалу s на r_1 кроз тачку S , а потом да конструисамо B и C као $i_s(A)$ и $i_s(D)$, редом.

Колоквијум 1

28.6.2017.

Основи геометрије 2

Професор: Војислав Петровић

Асистенти: Владо Уљаревић и Самир Захировић

1. У трапезу $ABCD$ са основицама AB и CD дијагонале се секу у E . Доказати да E лежи на радикалној оси Ојлерових кружница троуглова $\triangle AED$ и $\triangle BEC$.

Једна идеја: Означити са C' пројекцију тачке C на BD , а са D' пројекцију тачке D на AC . Са C'' означити средиште дужи BE , а са D'' средиште AE . Користећи потенцију тачке E у односу на кружницу на којој леже C, D, C' и D' (објаснити зашто су ове тачке концикличне), те сличност $\triangle AEB$ са још једним троуглом извести једнакост $ED' \cdot ED'' = EC' \cdot EC''$ и одатле тврђење задатка.

2. Конструисати оштроугли троугао $\triangle ABC$ ако су дати његови углови $\angle A$ и $\angle B$, и обим троугла одређеног $\triangle CED$, где су D и E подножја нормала из темена A и B , редом.

Једна идеја: У анализи најпре одредити углове $\angle CED$ и $\angle CDE$.

3. Нека је дата права p и тачка A ван ње. Одредити ГМТ ортоцентра троуглова $\triangle ABC$, где тачке B и C клизе по правој p .

Упутства за решења

1. Због правих углова код C' и D' закључујемо да је четвороугао $CDD'C'$ тетиван. На основу потенције тачке E у односу на описану кружницу четвороугла $CDD'C'$ закључујемо да важи $|EC| \cdot |ED'| = |ED| \cdot |EC'|$. Ово имплицира

$$\frac{|EC|}{|ED|} = \frac{|EC'|}{|ED'|}.$$

Пошто троуглови $\triangle ABE$ и $\triangle CDE$ имају све подударне углове, важи $\triangle ABE \sim \triangle CDE$, па следи

$$\frac{|EC|}{|ED|} = \frac{|EA|}{|EB|} = \frac{|ED''|}{|EC''|} \text{ што повлачи}$$

$$\frac{|EC'|}{|ED'|} = \frac{|ED''|}{|EC''|}.$$

Дакле, важи $|EC'| \cdot |EC''| = |ED'| \cdot |ED''|$, па је потенција тачке E у односу на Ојлере кружнице троуглова $\triangle AED$ и $\triangle BCE$ једнака, и E припада радикалној оси ове две кружнице.

2. Лако се уочава да је четвороугао $ABDE$ тетиван (због правих углова код D и E), па је $\angle BAC \cong 180^\circ - \angle BDE \cong \angle EDC$. Аналогно се показује и да је $\angle ABC \cong \angle DEC$. Као у задатку са вежби можемо да конструисамо троугао $\triangle EDC$, а затим у пресеку

$p(A,C)$ и нормале на $p(B,C)$ кроз D конструишемо теме A . Аналогно можемо да конструишемо и теме B .

Троугао $\triangle EDC$ постоји и јединствен је (на основу горе поменутог задатка са вежби), и пошто је $\angle C < 90^\circ$, онда и троугао $\triangle ABC$ постоји и јединствен је.

3. Нека је a права која садржи A и нормална је на p . Пошто је $a \perp BC$, онда је јасно да сваки ортоцентар троугла $\triangle ABC$ лежи на правој a .

Докажимо и другу инклузију. Нека $X \in a$. Нека је $a \cap p = \{O\}$. Лако се уочава да за $X \equiv O$ и $X \equiv A$ одговарајуће тачке B и C постоје. Ако $X \in (OA)$, онда можемо произвољно да одаберемо тачку B на p различиту од O , а потом тачку C одредимо у пресеку нормале из A на $p(B,X)$ и праве p . На сличан начин се могу одредити тачке B и C на p и у случају $O-A-X$. У случају $X-O-A$ такође на сличан начин можемо одабрати тачке B и C , али при избору тачке B онда морамо да водимо рачуна да је $\angle XBA \neq 90^\circ$ како бисмо осигурали да B и C буду различите тачке. (Дакле, одаберемо B на правој p различиту од O , и ван кружнице којој је пречник AX .)

Колоквијум 2

28.6.2017.

Основи геометрије 2

Професор: Војислав Петровић

Асистенти: Владо Уљаревић и Самир Захировић

1. Нека је $ABCD$ тетраедар, и нека је α раван нормална на $r(B,C,D)$ која садржи теме A и центар описане кружнице стране $\triangle BCD$. Аналогно дефинишимо и равни β , γ и δ . Доказати да се ове четири равни секу у једној тачки.

Једна идеја: Доказати да је тражена тачка пресека нека значајна тачка тетраедра.

2. Нека се кружнице k и k' додирују изнутра у тачки A , и нека је k' мања кружница. Нека је $B \in k'$ различита од A . Нека је C друга тачка пресека праве $p(A,B)$ и кружнице k , и нека тангента на k' кроз B сече k у D и E . Доказати да је $p(C,E)$ тангента на описану кружницу троугла $\triangle ABE$.

Једна идеја: Посматрати инверзију $i_C^{\sqrt{|CA| \cdot |CB|}}$. Известити закључке о сликама кружница k' и k , и тачке E . Затим доказати тврђење задатка.

3. Конструисати исечак величине четвртине круга у кружном ПМХП, ако је центар круга задат, и различит од центра апсолуте.

Упутства за решења

1. Пресечна тачка је O , центар описане сфере тетраедра. Пошто је O једнако удаљена од A , B и C , онда она лежи на нормали на $r(A,B,C)$ кроз O , па пошто ова нормала лежи у δ , онда је и $O \in \delta$. Аналогно се показује да O припада и осталим наведеним равнима, чиме је тврђење задатка доказано. (Ово следи и из задатка са вежби.)
2. Нека је $l = k(C, \sqrt{|CA| \cdot |CB|})$. Онда је $i_l(A) = B$ (и $i_l(B) = A$). Из овога се лако може закључити да је $i_l(k') = k'$. (Нека је $i_l(k') = k'_1$, и нека су O и O_1 центри од k' и k'_1 , редом. Пошто важи $O, O_1 \in p(C, O) \cap s_{AB}$, онда је $O \equiv O_1$. Пошто k' и k'_1 имају заједничке центре и бар једну заједничку тачку, онда је $k' \equiv k'_1$.) Даље, k се слика

на праву којој је B једина заједничка тачка са k' , па је $i_l(k) = p(D, E)$. Дакле, важи и $i_l(E) = E$, и $E \in l$.

Нека је k_0 описана кружница троугла $\triangle ABE$. Важи $E \in k_0$, и пошто је $|CE|^2$ једнако потенцији C у односу на k_0 , онда је $p(C, E)$ тангента кружнице k_0 , што је требало доказати.

3. Нека су a и O апсолута и њен центар, редом. Нека је A h -тачка различита од O . Конструиримо $A' = i_a(A)$. Одаберимо $B \in (OA)$, и нека је $B' = i_k(B)$, где је k кружница којој је AA' пречник. Конструиримо затим кружницу k_1 са пречником BB_1 , и нека C једна пресечна тачка k и k_1 . Онда за тражени кружни исечак можемо да одаберемо фигуру ограничену с дужи AB , и мањим луковима $\widehat{BC}$ и $\widehat{AC}$.

Колоквијум 1

6.9.2017.

Основи геометрије 2

Професор: Војислав Петровић
Асистенти: Владо Уљаревић и Самир Захировић

1. Дат је прав угао $\angle aOb$, и нека дуж AB задате дужине клизи у његовој унутрашњости тако да A клизи по a , а B по краку b . Одредити ГМТ средишта дужи AB .
2. Пресек дијагонала конвексног четвороугла $ABCD$ је тачка M . Нека симетрала угла $\angle ACD$ сече праву $p(A, B)$ у K . Ако важи

$$|MA| \cdot |MC| + |MA| \cdot |CD| = |MB| \cdot |MD|,$$

доказати да важи $\angle BKC \cong \angle CDB$.

Једна идеја: Означити са k кружницу са центром у C и полупречником подударним са CD . Нека је E пресечна тачка $p(A, C)$ и k таква да је $A-C-E$. Применом потенције доказати да је $ABED$ тетиван. Одредити однос углова $\angle ACD$ и $\angle ABD$. Известити закључак о још једном четвороуглу, и доказати тражену подударност.

3. Конструисати правоугли троугао, ако је задата његова тежишна дуж која одговара правом углу, и ако је дужина те тежишне дужи геометријска средина дужина катета.

Упутства за решења

1. Нека је $|AB| = d$. Означимо са $\mathcal{S}$ део кружнице $k(O, \frac{d}{2})$ који се налази у унутрашњости датог правог угла. Показаћемо да је $\mathcal{S}$ тражено ГМТ.

Нека је X средиште дужи AB такве да $A \in a$ и $B \in b$. Онда је OX тежишна дуж која одговара хипотенузи у правоуглом троуглу AOB , па је $|OX| = \frac{d}{2}$. Дакле, $X \in \mathcal{S}$.

Нека $X \in \mathcal{S}$. Докажимо да је X средиште неке дужи дужине d са крајевима на краковима датог правог угла. Означимо са α угао који OX заклапа са a . Полуправа (у полуравни која садржи a) са почетком у X која са OX заклапа угао $180^\circ - 2\alpha$ сече a у A' под углом α , па је $|XA'| = \frac{d}{2}$. Слично, продужетак преко X сече полуправу b у B' под углом $90^\circ - \alpha$, па је $|XB'| = \frac{d}{2}$. Коначно, $|A'B'| = d$.

2. Једнакост из услова задатка је еквивалентна са $|MA| \cdot (|MC| + |CD|) = |MB| \cdot |MD|$, односно $|MA| \cdot (|MC| + |CE|) = |MB| \cdot |MD|$. Дакле, $|MA| \cdot |ME| = |MB| \cdot |MD|$, па су на основу задатка са вежби тачке A, B, E и D концикличне. Из особина периферијских и централних углова над истом тетивом добијамо да је $\angle ACD = 2\angle ABD$, што нам са условом $\angle ACD = 2\angle KCD$ даје $\angle ABD = \angle KCD$, тј. $\angle KBD = \angle KCD$. Доказали смо да су тачке K, B, C и D концикличне, па је $\angle BKC = \angle CDB$.
3. Означимо са a, b и c дужине две катете и хипотенузе. Услови задатка су сада обједињени у једнакост $\sqrt{ab} = \frac{c}{2}$. Како је $ab = \frac{c^2}{4}$, користећи формулу за површину троугла, добијамо да је $h_c = \frac{c}{4}$, где је h_c висина на хипотенузу. Сада лако конструишемо тражени троугао. Наиме, прво конструишемо полукружницу са пречником $|AB| = c$, па на растојању $\frac{c}{4}$ конструишемо праву паралелну са $p(A, B)$. У пресеку конструисане праве и полукружнице добијамо тачку S .

Колоквијум 2

6.9.2017.

Основи геометрије 2

Професор: Војислав Петровић

Асистенти: Владо Уљаревић и Самир Захировић

- Нека је $ABCD$ тетраедар, и нека су равни α , β и γ нормалне на ивице BC , AC и AB , редом, и нека све три садрже D . Доказати да је пресек α , β и γ права.
- Нека су $\triangle ABC$ троугао, O центар његове описане кружнице k , I_A центар његове споља приписане кружнице k_A наспрам темена A , и D , E и F додирне тачке споља приписане кружнице са правама $p(A, C)$, $p(B, C)$ и $p(A, B)$, редом. Нека је O_1 центар Ојлерове кружнице k_O троугла $\triangle DEF$. Доказати да су O , O_1 и I_A колинеарне.
Једна идеја: Доказати да је $i_{k_A}(k_O) = k$.
- За задату h -тачку A и h -дуж BC у кружном Поенкареовом моделу хиперболичне планиметрије конструисати h -кружницу којој је h -центар A и h -полупречник подударан са BC .

Упутства за решења

- Означимо са h_D праву која садржи висину тетраедра из темена D . Како је $p(A, B) \perp \alpha$ следи да је $r(A, B, C) \perp \alpha$. Узимајући у обзир да је $D \in \alpha$ и $D \in h_D$ закључујемо да $h_D \subset \alpha$. Аналогно, $h_D \subset \beta$ и $h_D \subset \gamma$, па је $\alpha \cap \beta \cap \gamma = h_D$.
- Нека су X, Y и Z средишта дужи DF, FE и ED , редом. Докажимо да се инверзијом i_{k_A} тачке X, Y и Z сликају у A, B и C , редом. Како је $\angle XI_A F \cong FI_A A$ и $\angle I_A X F \cong \angle I_A F A \cong d$ имамо да је $\triangle XI_A F \sim \triangle FI_A A$. Из сличности добијамо $\frac{I_A X}{I_A F} = \frac{I_A F}{I_A A}$, односно $I_A X \cdot I_A A = I_A F^2$, чиме смо доказали да је $i_{k_A}(X) = A$. Аналогно за Y и Z , па је $i_{k_A}(k_O) = k$. Како се кружница k_O слика у k следи да су њихови центри и центар инверзије колинеарни, што је и требало доказати.
- Без умањења општости претпоставимо да је $A \equiv B$. Ако то није случај можемо h -осномсиметрично пресликати B у A . Нека су s_1 и s_2 две произвољне h -праве кроз A различите од h -праве AC . Означимо $C' = i_{s_1}(C)$ и $C'' = i_{s_2}(C)$. Како је у питању h -осна симетрија h -дужи AC' и AC'' леже на кружници са центром у A и полупречником AC , па је тражена кружница она која садржи C, C' и C'' .

Колоквијум 1

28.9.2017.

Основи геометрије 2

Професор: Војислав Петровић
Асистенти: Владо Уљаревић и Самир Захировић

1. Нека је дат једнакостраничан троугао ABC , и нека су дате тачке M и N у спољашњости тог троугла. Ако се тачка P креће у унутрашњости троугла $\triangle ABC$, одредити ГМТ тежишта троуглова $\triangle MNP$.
2. Конструисати оштроугли троугао $\triangle ABC$ ако су дати његови углови код темена A и B , и обим његовог ортичког троугла. (Ортички троугао троугла $\triangle ABC$ је троугао кога чине подножја висина троугла $\triangle ABC$.)
Једна идеја: Нека су A_1 , B_1 и C_1 подножја висина из темена A , B и C , редом. Одредити углове троуглова $\triangle AC_1B_1$, $\triangle BA_1C_1$ и $\triangle CB_1A_1$, а затим одредити углове ортичког троугла.
3. Нека је $\triangle ABC$ оштроугли троугао, нека су A' , B' и C' подножја висина из темена A , B и C , редом, и нека су k_c и k_b кружнице са пречницима AB и AC , редом. Нека k_c сече у M и N висину CC' и њен продужетак, редом, и нека k_b сече у P и Q висину BB' и њен продужетак, редом. Доказати да су M , N , P и Q концикличне.
Једна идеја: Применити потенцију из ортоцентра троугла.

Упутства за решења

1. Нека је Q средиште дужи MN . Нека је

$$A' = h_Q^{\frac{1}{3}}(A), B' = h_Q^{\frac{1}{3}}(B) \text{ и } C' = h_Q^{\frac{1}{3}}(C).$$

Тражено ГМТ је $\text{Int}(\triangle A'B'C') \setminus p(M, N)$.

2. Пошто су углови $\angle AA_1B$ и $\angle AB_1B$ прави, онда је четвороугао ABA_1B_1 тетиван, па је $\angle B_1A_1C = \angle 180^\circ - \angle B_1A_1B = \angle BAC$. Аналогно се одређују и остали углови троуглова $\triangle AC_1B_1$, $\triangle BA_1C_1$ и $\triangle CB_1A_1$, а потом се лако одређују и углови ортичког троугла.. Ортички троугао могуће је конструисати као у задатку са вежби, а пошто су нам познати сви потребни углови лако конструираемо и троугао $\triangle ABC$.
3. Пошто је $\angle AA'B = \angle AB'B = 90^\circ$, онда $A', B' \in k_c$, и аналогно закључујемо и $A', C' \in k_b$. Дакле, AA' је заједничка тетива кружница k_c и k_b , па применом потенције из тачке H на k_c и k_b добијамо

$$|HM| \cdot |HN| = |HA| \cdot |HA'| = |HP| \cdot |HQ|,$$

што имплицира да су M , N , P и Q концикличне.

Колоквијум 2

28.9.2017.

Основи геометрије 2

Професор: Војислав Петровић
Асистенти: Владо Уљаревић и Самир Захировић

1. Нека је дат тетраедар $ABCD$, и нека тачка E лежи на ивици AD , и $E \neq A, D$. Доказати да је збир углова код темена E тетраедра $ABCE$ већи од збира углова код темена D тетраедра $ABCD$.
Једна идеја: Изразити тражену неједнакост помоћу бочних углова триедара $\triangle CBE$ и $\triangle BDE$.

2. Нека је k са центром у O описана кружница троугла $\triangle ABC$. Нека је k_X кружница која садржи A и O таква да њен центар X лежи на симетрали странице BC . Аналогно дефинишимо и кружнице k_Y и k_Z са центрима у Y и Z , редом. Доказати да кружница која додирује k_X , k_Y и k_Z додирује и кружницу k .

Једна идеја: Посматрати инверзију i_k , и доказати тврђење користећи Фојербахову теорему.

3. Нека је у кружном ПМХП дат h -угао $\angle aOb$, при чему O није центар апсолуте. Конструисати h -симетралу h -угла $\angle aOb$.

Једна идеја: Искористити чињеницу да је симетрала основице једнакокраког троугла истовремено и симетрала напратног угла тог троугла.

Упутства за решења

1. Користећи чињенице да је спољашни угао троугла једнак збиру два несуседна унутрашња, и да је збир углова у троуглу 180° следи:

$$\begin{aligned} \angle AEB + \angle BEC + \angle AEC &> \angle ADB + \angle BDC + \angle ADC \text{ ако} \\ (\angle ADB + \angle DBE) + (180^\circ - \angle CBE - \angle BCE) + (\angle ADC + \angle DCE) &> \\ \angle ADB + (180^\circ - \angle CBD - \angle BCD) + \angle ADC &\text{ ако} \\ (\angle DBE + \angle CBD) + (\angle DCE + \angle BCD) &> \angle CBE + \angle BCE, \end{aligned}$$

а последња неједнакост одавде важи јер је пљосан триедра мања од збира друге две. Овим је тврђење задатка доказано.

2. Означимо кружницу која додирује k_X , k_Y и k_Z са k_O . Пошто k_X , k_Y и k_Z садрже центар инверзије i_k , онда се оне том инверзијом сликају на праве x , y и z , редом. Кружница k слика се на саму себе, а кружница k_O се слика на кружницу k_I која додирује праве x , y и z .

Нека су s_{BC} симетрала странице BC , и нека је $A^* = \sigma_{s_{BC}}$. Пошто s_{BC} садржи центре обе кружнице k и k_X , и пошто $A \in k \cap k_X$, онда и $A^* \in k \cap k_X$. Пошто је $p(A, A^*) \perp s_{B,C} \perp p(B, C)$, онда је $p(B, C) \parallel p(A, A^*) \equiv x$. Аналогно се доказује да важи и $p(A, B) \parallel z$ и $p(A, C) \parallel y$. Означимо са P , Q и R пресечне тачке у и z , и x у z , и x и y , редом. Лако се уочава да су A , B и C средишта страница троугла $\triangle PQR$, па је k његова Ојлерова кружница. Пошто k_I додирује x , y и z , следи да је k_I центар уписане кружнице троугла $\triangle PQR$ (лако се уочава да k_I није споља приписана кружница овог троугла).

3. Конструисати произвољну h -кружницу са центром у O . У пресеку ове кружнице са a и b добијају се тачке A и B . h -симетрала угла $\angle aOb$ је одговарајућа h -полуправа која лежи на h -симетрали h -дужи AB . На основу Фојербахове теореме k и k_I се додирују, па следи да се и k и k_O додирују.